

Charita

časopis Slovenskej katolíckej charity

štvrtročník No. 1 2011 (nepredajné)

Téma Hospice ... aby človek nebol sám

Foto na obálke: Laco Madar

Foto: Matúš Zajac

EDITORIAL

Obdobie pôstu a následné vyvrcholenie jeho významu je pre nás časom na hlbšie zamyslenie sa nad našim životom a prehodnotením jeho hodnôt. Občas sa i ja zadívam na hmlou zatiahnutú oblohu a rozmyšľam, prečo musí nastať taký deň, kedy hviezdy nevidieť a slnko je zatiahnuté závojom oblakov. Dvím oči k nebu a pýtam sa, aký význam majú kvapky dažďa, ktoré stekajú po obložnici a bubnujú na okno, akoby mi chceli niečo dôležité povedať. Je za týmto plačom bolesť, smútok? Zrazu mi táto melanchólia vyčarí úsmev na tvári, zo srdca sála radosť vďaka nádeji, že za dažďom musí vyjsť slnko. Tak to v živote jednoducho chodí. Samozrejme, každá cesta životom je sprevádzaná i bolesťou, sklamaním, každý krok vpred je ohrozený strmosťou a znásobujúcou sa náročnosťou. Zbytočné je zakladať svoju budúcnosť na očakávaniach, nevyhnutné je mať cieľ. K jeho dosiahnutiu sú však potrebné skutky, aj keď iba žiť eticky nestačí, pretože skutočné stúpanie k večnému životu sa tu len začína. Život nekončí smrťou tela, ale smrťou nášho ducha.

Ivana Pástorová

Slovenská katolícka charita (SKCH) ako neštátna nezisková organizácia poskytuje charitatívne, sociálne, zdravotnícke a výchovno-vzdelávacie služby ľuďom v núdzi bez ohľadu na rasu, národnosť, vierovyznanie a politické zmýšľanie. Právnou formou je SKCH „Účelové zariadenie cirkvi a náboženskej spoločnosti“, zriadené Konferenciou biskupov Slovenska, a je samostatnou právnickou osobou. V zmysle Kódexu kánonického práva je SKCH konfederáciou verejných združení. Tvoria ju arcidiecézne a diecézne charity na Slovensku. Štatutárnym orgánom SKCH je generálny sekretár. Generálny sekretár riadi a zodpovedá za činnosť Sekretariátu SKCH a charitných domovov.

ADRESÁR SKCH

Sekretariát Slovenskej katolíckej charity

Adresa: Kapitulská 18,
814 15 Bratislava
Tel.: 02-5443 1506, 5443 2503
Fax: 02-5443 3097
E-mail: sekretariat@charita.sk
http://www.charita.sk/
Účet: 683221653/7500 ČSOB Bratislava

Bratislavská arcidiecézna charita

Adresa: Heydukova 14,
811 08 Bratislava
Tel., fax: 02-5292 0275
E-mail: charitaba@charitaba.sk
http://www.charitaba.sk/
Účet: 4010078918/3100
Ludová banka Bratislava

Trnavská arcidiecézna charita

Adresa: Hlavná 43, 917 01 Trnava
Tel.: 033-5511 396, Fax: 033-5511 397
E-mail: battarci.charita@stoline.sk
http://www.charitatt.sk/
Účet: 4008297855/7500 ČSOB Trnava

Diecézna charita Nitra

Adresa: Samova 4, 950 50 Nitra
Tel.: 037-7721 792, Fax: 037-772 1798
E-mail: charita.nr@ba.telecom.sk
Účet: 691943162/0200 VÚB Nitra

Diecézna charita Banská Bystrica

Adresa: Tibora Andrašovana 44,
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 048-472 0272, Fax: 048-472 0271
E-mail: charitabb@charitabb.sk
http://www.charitabb.sk/
Účet: 736841312/0200 VÚB

Spišská katolícka charita

Adresa: Jesenského 5,
052 01 Spišská Nová Ves
Tel.: 053-4424 519, Fax: 053-4424 519
E-mail: caritas@nexta.sk
http://www.caritas.sk/
Účet: 29634-592/0200
VÚB Spišská Nová Ves

Diecézna charita Rožňava

Adresa: Nám. baníkov 27,
048 01 Rožňava
Tel.: 058-7326415
E-mail: dchrv.roznava@gmail.com
Účet: 18137 582/0200 VÚB

Arcidiecézna charita Košice

Adresa: Bočná 2, 040 01 Košice
Tel.: 055-6255 317,
Fax: 055-6255 328
E-mail: adch-ke@charita-ke.sk
http://www.charita-ke.sk/
Účet: 513026193/7500
ČSOB Košice

Gréckokatolícka charita Prešov

Adresa: Hlavná 2, 080 01 Prešov
Tel.: 051-7723 970,
Fax: 051-7723 970
E-mail: gkcharita@gkcharita-po.sk
http://www.gkcharita-po.sk/
Účet: 4008425976/7500 ČSOB Prešov,
VS: 001-10

Gréckokatolícka eparchiálna charita Košice

Adresa: Dominikánske nám. 13,
040 01 Košice
Tel.: 055-6259 454
Účet: 4 350 228 409/3100
Ludová banka

Diecézna charita Žilina

Adresa: Predmestská 12, 010 01 Žilina
Tel., fax: 041-723 1234,
E-mail: charitaza@gmail.com
http://www.dcza.sk/charita
Účet: 0424702305/0900
Slovenská sporiteľňa Žilina

Obsah

Z DIECÉZNYCH CHARÍT

4

ROZHOVOR

S Bibianou Ondrejkovou - Ľudia chcú pomáhať

6

POVIEDKA

Starena

7

TÉMA

Aby človek nebol sám

8

ZO SEKRETARIÁTU SKCH

12

Z LUČENCA AŽ DO ŽAKOVIEC

Všetko sa to začalo 10. 11. 2010 v stredu. Odchod z Lučenca bol o pol siedmej spred kostola. Naša cesta do Žakoviec do inštitútu Krista Veľknáza trvala tri hodiny. Išli sme cez Rimavskú Sobotu, Rožňavu, kde k nám pristúpili ostatní žiaci, ale aj pracovníci z charity v Rožňave. Zastali sme pri Tescu, kde sme mali malú prestávku. Cestou v autobuse som mala možnosť zhovárať sa so

spolu sediacou pani Kozickou. Okrem rozprávania som si nenechala ujsť ani okolitú prírodu, fotografovala som kopce, hory, doliny, pasúce sa kone. Cesta pokračovala smerom na Kežmarok a nakoniec Poprad. Už zďaleka bolo vidieť hory, lepšie povedané Tatry, bolo to krásne. Nakoniec sme prišli do Žakoviec. Čo sú Žakovce? Je to dedina 15 km vzdialená od Popradu. Keď sme prišli bolo po jedenástej. Šofér zaparkoval a mohli sme vystúpiť. Bolo tam trochu chladnejšie a fúkal vietor. Prišla nás privítať pani, ktorá nás sprevádzala. Pred nami bola veľká budova a išli sme dnu hore po schodoch, presnejšie do kaplnky. Kaplnka nebola veľká, ale veľmi pekná a útulná. Bola postavená v roku 1900. Potom, ako sme si sadli, prednáška sa mohla začať. Najprv s pani Helenkou, pracovníčkou inštitútu Krista Veľknáza a následne s Pátrom Kuffom. Vysvetlili nám účel svojej práce, ako žijú. 250 klientov – ženy, mužov, matky s deťmi, postihnutých i starých ľudí. Klienti majú tri stupne – červený, modrý a biely. Červený je na tri mesiace a klient pracuje od štvrti na osem do šiestej. Nemá nárok na mobil ani na návštevy. Modrý klient pracuje od štvrti na osem do štvrtej hodiny a má nárok na mobil aj vychádzky do dediny. Biely klient má povolené návštevy domov aj mobil. Klienti nesmú piť, fajčiť a drogovať, ak to porušia začínajú od znova, čiže od červeného stupňa. Každý klient chodí na svätú omšu, ktorá sa začína o štvrti na osem. Po omši sú zaradení do prác, každý z nich pracuje pri zvieratách, v kuchyni alebo v záhradách. Okrem záhrad si chovajú ošipané, kone aj iné zvieratá. Mňa najviac

zaujali kone, konkrétne jeden, ktorý bol vonku zo stajne a čistila ho tam jedna slečna. Bol to hnedák a bol veľmi pekný. Bolo nám povedané, že neskôr si môžeme aj na ňom jazdiť. Všade okolo nás boli budovy, stajne a drevárne plné zásobou dreva na zimu. V jednej bola dokonca zásoba starého nábytku, z ktorého si vyrábajú alebo opravujú nábytok do izieb. Potom sme sa išli pozrieť do knižnice, mali tam aj menšiu kaplnku. Po tejto prehliadke areálom sme mali obed. Páter Kuffa si na nás poobede našiel čas, aby nám predniesol svoju prednášku. Začal hovoriť, ako žil predtým, než sa stal kňazom. Hovoril veľmi zaujímavé a poučné príhody, čomu by sme sa mali vyvarovať. Bolo to veľmi pútavé. Nakoniec sme sa pomodlili a dostali sme požehnanie. S Pátrom Kuffom sme sa od fotili na pamiatku, poďakovali a rozlúčili. Nasadli sme do autobusu, skontrolovali a pohli sa domov. Cestou sa rozpršalo, ale to nám až tak nevadilo, lebo celý deň bolo pekne snežne. Počasie nám

prialo aj exkurzia s prednáškou vyšla, ako mala. Pomaly sa autobus vyprázdňoval a bolo nás menej a menej.

Čo dodať nakoniec? Dodám len toľko. Som veľmi rada, že som tam mohla byť, veľmi sa mi tam páčilo a hlavne dalo mi to veľa do života. Ďakujem Charite Lučenec, pani vedúcej Daniele Nagyovej, že mi to umožnila. Odniesla som si veľa zážitkov a fotiek. Chcela by som sa tam niekedy ešte vrátiť.

Monika Ďuricová z Lučenca

DUŠEVNÉ ZDRAVIE – KDE HLADAŤ BALZAM NA DUŠU

O duševnom zdraví sa toho už veľa napísalo. Je to však jedna z neustále aktuálnych tém, ktorá sa dotýka všetkých nás, a preto jej venujeme v nasledujúcich riadkoch trochu pozornosti. Je veľmi náročné vyrovnávať sa s tým, ak už človek trpí nejakým ochorením, preto je potrebné zakomponovať do svojho životného štýlu kroky, ktoré napomáhajú či už fyzickému, duševnému alebo duchovnému zdraviu.

Pri celkovej prevencii nie je možné opomenúť žiadnu z týchto troch spomínaných úrovní. Od toho sa potom odvíja fakt potreby prepájať sieť ľudí, ktorí nám slúžia ako pomoc a v istom zmysle sú garantmi nášho pevného zdravia. Zo špecialistov sem patrí lekár, psychoterapeut, kňaz, sociálny pracovník, podporné skupiny a netreba opomenúť ani rodinu a priateľov. Dôležité miesto patrí aj rôznym zariadeniam, ako sú domovy sociálnych služieb, resocializačné zariadenia alebo denné stacionáre.

Rôzne informácie sa dozvedáme z mnohých zdrojov, napríklad z internetu, odborných časopisov, rádia a televízie. Niekedy je však veľmi ťažké zorientovať sa v záplave týchto odporúčaní a rád. Ale nie nadarmo sa hovorí: „V jednoduchosti je krása.“ Vždy nakoniec dospievame k záveru, že základom zvládania tlakov z vnútra a z vonka, sú v konečnom dôsledku jednoduché zásady, ktoré však často krát nie je pre nás až také jednoduché dodržiavať, či už v dôsledku nedostatku pevnej vôle alebo v dôsledku iných prekážok v osobnosti.

Pri zvládaní stresu je možné riadiť sa nasledovnými radami: spolupracujte s lekárom, doprajte si oddych, vyberte sa na vychádzku, navštívte priateľov, upevňujte dobré vzťahy v rodine a prispievajte k zlepšeniu atmosféry v nej, rozvíjajte osobné záujmy, trochu si zacvičte, zabavte sa niečím, čo radi robievate, spíšte si zoznam obľúbených aktivít, aby ste si z nich mohli hocikedy jednu vybrať, vyhýbajte sa alkoholu a drogám a snažte sa dodržiavať aspoň základné princípy zdravého stravovania, dodržiavajte režim spánku – bdenie, pestujte pevnú vôľu a pokoru prijatia, upevňujte realistickú nádej v zlepšenie vášho súčasného stavu, učte sa darovať a prijívať pomoc, rozvíjajte sýtiace emočné vzťahy, naučte sa byť k sebe aj druhým láskaví a tolerantní, nepreceňujte výhry a prehry vo svojom živote, pestujte humor a nadhľad, učte sa byť vďační za to, čo vám bolo dopriate, snažte sa byť k sebe pravdiví, lebo len tak môžete byť otvorení k zmene.

Pokúste sa prejavovať svoje nálady, túžby a vnútorné potreby, pretože duša si v svojej neuveriteľnej vynaliezavosti aj tak hľadá rôzne kanály vyjadrenia dovtedy, kým na ňu primerane nezareagujeme. Čím menej

ju počúvame a vnímame, tým „tvrdšie“ prejavy z jej strany pozorujeme. A tak sa napríklad z drobnej neistoty môže rozvinúť strach a zo strachu panický strach s ďalšími pridruženými komplikáciami či už fyzického, alebo psychického charakteru. Namiesto empatie a pohladenia, ktoré sme si nevyžiadali niekde na začiatku, keď sme to potrebovali, je potom nutná farmakologická liečba a od návštevy psychológa sa presúvame do ordinácie psychiatra. Pochopenie a rešpekt voči vlastnému vnútornému svetu a jeho úprimné vyjadrenie bez strachu, to je to, čo dokáže účinne zahojiť našu dušu.

*„Ak do Vášho života vstúpilo
duševné ochorenie, poznáme miesto,
ktoré by Vám to ulahčilo zvládnuť.“*

Sú to slová z letáka informujúceho o jednom zo zariadení Bratislavskej arcidiecéznej charity. Je ním Domov sociálnych služieb SAMARIA, ktorý funguje od roku 1998. Poskytuje podporu, formou dennej starostlivosti, práve ľuďom trpiacim psychiatrickým ochorením, prevažne schizofreniou a jej podobnými diagnózami. Naši klienti sú odkázaní na pomoc inej osoby a prevažne poberajú invalidný dôchodok. Majú však možnosť tráviť zmysluplne čas v priateľskom kolektíve, trénovať si rôzne zručnosti a rozvíjať svoj potenciál do tej miery, pokiaľ im to ich ochorenie dovoľí. Ich stav je teda udržiavaný a učia sa žiť so svojim obmedzením, v prostredí familiárnej a zároveň profesionálnej atmosféry. Je im poskytované psychologické vedenie a poradenstvo, skupinová psychoterapia – arteterapia ako napríklad ateliér kreatívnych činností, či práca s hlinou, biblioterapia, pohybová terapia, stimulácia kognitívnych funkcií, podporovanie k samostatnosti, kultúrne činnosti, obľúbené sú taktiež vychádzky do prírody. SAMARIA, slovami našich klientov, pre nich znamená:

- druhý domov
 - kamaráti
 - užitočné vyplnenie času
 - výzva
 - radosť
 - splnenie niektorých cieľov
 - byť zdravý a zaradiť sa do spoločnosti
- Pracovníčky DSS SAMARIA

ČERVENÉ NOSY V DOMOVE SENIOROV CHARITAS V BRATISLAVE

História Clowndoktors – zdravotných klaunov sa začína v roku 1986, keď Michael Christensen, riaditeľ Big Apple Clown Care Unit, ktorá združovala profesionálnych klaunov, prišiel s myšlienkou vyskúšať návštevu klaunov na detských lôžkových oddeleniach. Nepochybne ho k tomu viedli

skúsenosti z reakcií detí na vystúpenia klaunov v cirkusových arénach. Vyskúšal to v presbyteriánskej nemocnici v New Yorku a ukázalo sa, že pravidelné návštevy klaunov prispievajú k zlepšeniu psychického stavu pacientov a tým vlastne ovplyvňujú aj celkový zdravotný stav detí, ktoré mali často ťažké ochorenia s dlhodobým pobytom v nemocnici.

V súčasnosti sú zdravotní klauni považovaní za dôležitú súčasť mnohých nemocníc na celom svete. Hovoríme naozaj o **zdravotných klaunoch**, ktorí sa pripravujú niekoľko rokov na svoje poslanie.

Na Slovensku vzniklo Občianske združenie Červený nos Clowndoktors v roku 2004. Táto nezisková organizácia združuje v súčasnosti 25 zdravotných klaunov, ktorí absolvujú mesačne takmer 70 návštev detí v nemocničných zariadeniach. Prostredníctvom profesionálnych zdravotných klaunov prinášajú dlho hospitalizovaným deťom smiech, radosť, dobrú náladu.

No humor je potrebný vo všetkých vekových kategóriách. Na jeseň 2009 sa na Slovensku rozbehol projekt stretnutí Garyho Edwardsa s pacientmi – seniormi. Veď práve seniori potrebujú preladiť sa, oživenie svojej dobrej nálady a zmyslu pre humor. Na jar 2010 sme ich uvítali aj v našom seniorskom zariadení.

DSCH má 24 lôžok, z toho 19 na celoživotný pobyt. Klienti potrebujú opateru a podporu v samoobslužných činnostiach, mnohí sú imobilní, alebo potrebujú rehabilitačné pomôcky. Sú medzi nimi seniori, ktorí majú závažné psychické diagnózy, seniori trpiaci niektorou formou demencie (stratení v čase aj v priestore), no aj takí, ktorí sa zaujímajú o svet a dianie v ňom.

Príchod Červených nosov oslovil všetkých. To bolo fascinujúce. Komunikácia cez živú

hudbu (husle, harmonika) a spev a vtipné glosovanie aktérov zaujalo a vtiahlo klientov do diania. A tak jeden z cieľov programu *preladienie psychiky* bol prirodzene naplnený.

Malé nahliadnutia:

Klientka s dg. Alzheimerovej choroby podrobila aktérov kritike za oblečenie (chlap má nosiť sako), ocenila pletený pléd Mariky a pochválila sa svojim dlhočizným pleteným šálom. Pri dotaze, koho ním obdaruje, sa zamyslela a odpovedala: „To ešte uvidím“. Napriek svojej diagnóze bola dobre situačne aj obsahovo zorientovaná.

Zdravotní klauni pre seniorov sú cvičení aj pre systematický tréning pamäti seniorov. Reminiscenčná terapia je jej ústrednou zložkou. V rámci nej sa klauni pri jednej návšteve vypytovali cez využívanie zmyslových spomienok klientov – konkrétne čuchu, na čo slúžia v kuchyni rôzne koreniny. *Usmiata klientka, inokedy dezorientovaná, zmätená a úzkostná, hovorí: „Ja ani netuším, čo to je“. „A vy nevaríte?“ (pracuje sa v prítomnom čase) „Nie, načo!“ „A čo potom jete?“ „Idem do reštaurácie!“*

Klient po náhlej cievnej mozgovej príhode, pravostranné ochrnutie, afázia, schopný verbálne opakovať jednoslabične dve, tri slová (aj tie sú nespisovné), a jedine frekvenciou hlasu vyjadruje bolesť, radosť, smútok, spieva s klaunami, keď začuje tóny piesne z jeho rodného kraja. Aj keď nie všetky slová sú zrozumiteľné, jeho úsmev, tón hlasu a neverbalita sú výrečné.

Jednotlivé ľudské osudy sú prepletené kĺbkami smiechu, ktorý sa nesie našimi chodbami. Červené nosy prinášajú radosť aj do vážnych situácií. Ich návšteva je dlho očakávaná. Niektorí naši klienti si pamätajú deň ich príchodu a to si ho neznačia do žiadneho mobilu (len zdôrazňujem, že síce

chodia pravidelne, ale každý druhý piatok a našim klientom pamäť občas slúži i neslúži). Červené nosy sa stávajú „našou súčasťou“, a ak je to v ich možnostiach, radi nás pridru potešiť aj v čase výnimočných udalostí, akou je oslava vianočných sviatkov alebo fašiangové veselice. Vďaka nim k nám na chvíľu zavítajú „staré dobré časy“, kedy sme zvykli chodiť na kultúru. Pesničky Františka Krištofa Veselého a iné šlágre si naši klienti radi pospevujú s nimi a kto môže, dá sa aj do tanca. Zabúda sa na reumu. Život dostáva inú príchut' a farebnosť – aj vďaka projektu Červené nosy pre seniorov. *PaedDr. Zlata Šramová*
Mgr. Katarína Molnárová

DOD A ŠTEDRÝ VEČER V DOME CHARITY SV. KRIŠTOFA V MARTINE

Diecézna charita Žilina, Dom charity sv. Krištofa v Martine pôsobí ako nízkoprahové denné centrum už vyše roka. V číslach CHARITA 2/2010 sme Vás už informovali o jeho zriadení a v 3/2010 o oslave nášho patróna sv. Krištofa dňa 28. júla 2010. Odvtedy sa nám podarilo pripraviť pre núdzných a ľudí bez domova niekoľko ďalších vydarených akcií. Tak ako v ďalších 13 zariadeniach, aj v našom Dome sv. Krištofa v Martine sa 19. 11. 2010 uskutočnil Deň otvorených dverí (DoD). S odstupom času môžeme konštatovať, že niekoľkomesačná príprava nebola zbytočná.

Deň otvorených dverí zahájil vedúci Domu charity sv. Krištofa v Martine, privítal všetkých zúčastnených hostí, pána primátora mesta Martin Mgr. art. Andreja Hrnčiara, riaditeľa DCH Žilina Mgr. Petra Birčáka, zástupcu rím.-kat. cirkvi v Martine PhLic. Juraja Jendrejovského. Po milých slovách pána primátora a riaditeľa DCH Žilina, vdp. Juraj Jendrejovský udelil kňazské požehnanie všetkým zhromaždeným a poprial podujatiu úspech.

Veľmi pekným sprestrením DoD boli hudobné príspevky žiakov ZUŠ Martin a tiež pesničky v podaní mládežníckej speváckej skupiny pod vedením Katky Gajňákovovej. Veľkú zásluhu na zdarnom priebehu celej akcie mala mestská polícia v Martine za osobnej účasti jej veliteľa JUDr. Jozefa Ťapáka a veliteľa okrsku Ing. Jána Dubovca. Veľký záujem vzbudila medzi prítomnými žiakmi zo ZŠ s MŠ A. Bernoláka súťaž v petangu, ktorú zorganizoval Ing. Miroslav Ritomský a tiež jazda na koňoch. Ďalšou akciou bola kresba na tému charita, ktorú pomohla zorganizovať riaditeľka kultúrneho centra v Martine, p. Vierka Ritomská.

Veľkou mierou k úspešnému priebehu podujatia prispeli aj členovia Združenia kresťanských seniorov Slovenska v Martine a dobrovoľní spolupracovníci DCH Domu sv. Krištofa v Martine. Všetkých 70 účastníkov DoD bolo veľmi spokojných s týmto pekným a vydareným podujatím.

Veríme, že sa touto akciou podarilo zmeniť pohľad verejnosti na činnosť tohto zariadenia v Martine a nájsť si cestu k ľuďom núdznym a bez domova.

Ďalšou veľmi peknou akciou bol štedrý deň v Dome charity sv. Krištofa v Martine, počas ktorého sa uskutočnilo stretnutie diecézneho biskupa Mons. Tomáša Galisa s chudobnými a ľuďmi bez domova. Klientom, ktorých prišlo viac ako 30, vedúci zariadenia a Mons. Tomáš Galis popriali k štedrej večeri a k sviatkom a spoločne sa pred večerou pomodlili. Svojou účasťou spríjemnili priebeh stretnutia aj pán Mgr. Peter Birčák, riaditeľ DCH v Žiline, vdp. Róbert Krajčík, ICLic, dekan martinského dekanátu. Spevokol DaR z farnosti Martin – Sever veľmi pekne zaspieval všetkým zúčastneným vianočné piesne a koledy, čím všetkým priblížili vianočnú atmosféru. Zároveň boli rozdane baličky, ktoré pripravilo pre núdzných a bez domova

mesto Martin. Rádové sestry Štefánia Nováková a Faustína Tothová z rádu sv. Vincenta de Paul, spoločne s dobrovoľnými spolupracovníčkami pomohli s výzdobou a s rozdávaním štedrej večere. Celé podujatie prebehlo v duchu vianočnej pohody a lásky, za čo patrí veľká vďaka všetkým, ktorí sa na tomto podujatí zúčastnili.

Diecézna charita Žilina, Dom charity sv. Krištofa v Martine uskutočnil 8. 3. 2011 pečenie šišiek a fánok na ukončenia fašiangovej doby pre svojich klientov.

V mesiaci januári sme poslali na Ministerstvo kultúry SR žiadosť na finančnú podporu zorganizovania akcií, ktorými by sme motivovali ľudí bez domova a núdzných k zaradeniu sa do spoločenského a kultúrneho života a podporili ich integráciu do spoločnosti. Naším cieľom je vytvoriť pre týchto ľudí tvorivé dielne, prednášky, voľnočasové a záujmové aktivity, ktoré by prebiehali v mesiacoch júl až december 2011.

Ing. František Kočalka, vedúci

ROK 2011 – ROK DOBROVOĽNÍCTVA

V Diecéznej charite Žilina prišiel čas na odvážne plány. Avšak neprichádzame s ničím novým a nadčasovým. Sme tu už 2 roky ako samostatne fungujúca inštitúcia s viacročnými skúsenosťami z práce s ľuďmi v núdzi, bez domova, deťmi, chorými a opustenými. Aj v roku 2011 im chceme poskytnúť služby na najvyššej profesionálnej a ľudskej úrovni v našich zariadeniach v Žiline, Čadci, Martine, Považskej Bystrici a Ilave. Chceme sa pritom zamerať na väčšiu propagáciu našich aktivít aj vytvorením samostatnej web stránky, prípravou a distribúciou propagačných materiálov. Aj takýmto spôsobom by sme chceli upozorniť verejnosť na to množstvo dobra, ktoré sa koná, o to viac, keď je dnes svet zahľtený negatívnymi správami z médií. Propagáciou by sme radi získali záujem ľudí o dobrovoľníctvo v rámci zariadení Diecéznej charity Žilina. V druhom polroku 2011 v spolupráci s pastoračným tímom Žilinskej diecézy budeme prezentovať prácu charity vo farnostiach a možnosti založenia farských charít ako centier dobrovoľníkov. Radi privítame medzi sebou nadšených a vytrvalých dobrovoľníkov, ktorým záleží na osude druhých ľudí. Nech je Európsky rok dobrovoľníctva 2011 výzvou pre váhajúcich a príležitou pre odvážnych.

*Mgr. Michaela Sokolíková,
Centrum Diecéznej charity Žilina*

Ludia chcú pomáhať

... AKO TO V ROZPRÁVKACH BÝVA
ALEBO ROZPRÁVKA TROCHU INAK.

Aká by bola rozprávka o „štyroch grošoch“ podľa Bibiany Ondrejkovej?

„Jeden si nechám ja, druhý vrátim rodičom, tretí požičiam dieťaťu a štvrtý dám niekomu, kto teraz nemá a potrebuje.“

Hodnoty ako úcta k životu, láska k blížnemu, solidarita a spoluzodpovednosť sú často krát vnímané ako zastaralé výrazy, ktoré akosi neinklinujú k postmodernému štýlu odviazaného a ambiciózneho života, v ktorom iba sugestívny jednotlivec je hnacou silou spoločnosti.

O ľudskosti, význame pomoci a solidarity sme sa rozprávali s Bibianou Ondrejkovou, matkou, manželkou, herečkou, moderátorkou, milou usmievavou osobkou, ktorá vie, že pomáhať „malíčkým“ je povinnosťou každého „silnejšieho“ človeka a pomoc je vždy obojstranná, pretože robí ľudí lepšími.

Aký je váš názor na postoj jednotlivca a jeho zodpovednosť voči a v spoločnosti?

Nenechajme sa oklamať. Ak tieto hodnoty možno boli v predchádzajúcich rokoch (naš raný kapitalizmus) niekde v úzadí, v tom prípade dnes je obdobie renesancie. Verím, že nie som naivná. Ľudia chcú pomáhať aj pomáhajú. Silné firmy, úspešní ľudia a aj tí, ktorí neoplývajú bohatstvom. Svedčia o tom rôzne zbierky, projekty, do ktorých sa verejnosť – teda mnohí jednotlivci – zapájajú a aj individuálny prístup ľudí k tým, ktorí pomoc potrebujú a sú niekde nablízku.

Dnes nie je ľahká doba. Každý sa musí obracať. Preto si veľmi vážim tých, ktorí sú solidárni a ochotní pomáhať, či už finančne, materiálne alebo inak.

Určite sú rezervy. Ak by každý urobil malilinko, aspoň niečo pre niekoho a tým pádom pre spoločnosť, žilo by sa všetkým lepšie. Čiernych dier je viac. Bonusy do vlastných vreciek pre zástupcov niektorých firiem, ktoré prispievajú na charitu, nezodpovedné a netransparentné narábanie niektorých organizácií so získanými peniazmi – čo značne znižuje dôveryhodnosť snažení iných tretosektorových organizácií, legislatíva, ktorá nevytvára podmienky na to, aby prispieval a pomáhať iným bolo jednoduché, prirodzené, praktické a zo strany štátu formou nejakých daňových úľav, spoločenského uznania alebo inak podobne ocenené, ďalej napríklad nevyužitie peniaze z európskych fondov...

Kedy ste si začali uvedomovať, že máte potrebu ďalej pomáhať ľuďom, ktorí možno nemajú toľko šťastia, či lásky, aby sa cítili v tomto svete bezpečne?

Neviem. Je to pre mňa prirodzené asi odjakživa. Aktívne som začala takéto aktivity iniciovať, keď som začala zarábať svoje peniaze. Mala som pocit, že žijem nádherný život a že sa o to chcem podeliť. Mala som svoju prácu, priateľov, podporovali ma moji rodičia, mala som viac času... a okolo seba ľudí, ktorí sa pridali.

Myslíte, že ľudská citlivosť na potreby druhých pramení z hodnôt, ktoré nám v detstve vštepovali rodičia?

Určite. Výchova v rodine, v škole, vzory správania, s ktorými sa konfrontujeme, postoje, ktoré si formujeme už od detstva – to všetko je dôležité.

Ak by ste si raz predstavili seba ako postavičku z rozprávky, ktorá rozprávka by to bola a prečo?

Napadá mi skôr, že by sme mali trochu prekopať rozprávku O troch grošoch. Mohla by z nej byť rozprávka o štyroch grošoch. Jeden si nechám ja, druhý vrátim rodičom, tretí požičiam dieťaťu a štvrtý dám niekomu, kto teraz nemá a potrebuje.

A keby som sa mohla dostať do rozprávky, tak by som chcela byť kráľovná, ktorá má Oslíka otras sa, Stolček prestri – aby deti neboli chudobné a boli šťastné sa, chcela by som Obrušok z vreca von – poriadny, ob-

Myslíte si, že je korektné vyjadrenie Svetská sláva, poľná tráva? Ako sa dá vyrovnávať so svetským a pritom udržiavať v priamej rovnováhe aj to ľudské?

Svetské neznamená nie ľudské. Môžeme si užívať život plnými dúškami, milovať, tančovať a nahlas sa smiať a pritom byť solidárni, vnímaví a štedrí k potrebám iných. Podstatná je vnútorná morálka a česťnosť každého z nás.

Známa si svojou už niekoľko ročnou aktívnou snahou zapájať sa do charitatívnych činností. Minulý rok si sama rozhodla zapojiť sa do pomoci pre tých, ktorí to najviac potrebujú. Môžeš nám to priblížiť?

Svojimi snaženiami sa snažíme prispieť aj prostredníctvom aktivít Nadácie Linaje. Je nás pár – Zuzka Vačková, Veronika Gabčová, Lučeničová, ja a môj muž, ale máme množstvo podporovateľov, priateľov a sympatizantov. Snažíme sa pomáhať obeť domáceho násillia – týraným ženám a ich deťom, rozbehli sme nádherný projekt „Silní pomáhajú malíčkým. Alebo naopak?“ v spolupráci s fotografkou Katkou Husenicovou Rogelovou, a tento rok chceme participovať na vybudovaní zariadenia s chránenou dielňou Osmy svetadiel v obci Borová neďaleko Trnavy. Už niekoľko rokov sa o to snažia rodičia autistických detí, ktorí sa združujú v SPOSA Trnava. Ich deti pomaly rastú, z niektorých sú už aj mladí dospelí. Osmy svetadiel by im poskytol priestor, kde by mohli bezpečne a relatívne samostatne fungovať. Ak nám viete a chcete pomôcť, ohláste. Naša nadácia sa uchádza o 2%-tnú daň, potrebujeme finančnú, materiálnu aj dobrovoľnícku pomoc. Hľadáme partnerov, ktorí by sa s nami do toho pustili. Ďakujeme.

Ďakujem za veľmi hodnotný rozhovor a prajeme veľa úspechov.

Zhovárala sa
Ivana Pástorová

Foto: Katka Rogelová-Husenicová

rovský, na všetkých, čo páchajú násillie na detoch a dobré vzťahy s Matkou prírodou, aby neboli povodne, zemetrasenia... Alebo by som chcela byť Arabela s prsteňom, čo vybaví veľa a pomocou čarovného pláštia by som na dovolenku chodila relaxovať do Sveta rozprávok.

Starena

Dnes ráno som bola nakúpiť v Tesco. Mali akciu na droždie, múku a minerálky.

Len čo som prišla späť do bytu, sadla som si pred televízor. Akurát šiel môj obľúbený seriál. Obraz síce často stráca farby, ale aj tak som jasne videla, ako Barbara nasypala manželovi do vína jed.

Išla som na záchod, a keď som sa vrátila, v izba ma čakal Janko.

Ponúkla som ho polievkou a sladkosťami. Nič nechcel. No aj tak som bola rada, že prišiel. Naposledy ma navštívil hádam pred mesiacom.

„Potreboval by som si požičať“ povedal, keď nastala chvíľa ticha, „nie veľa, dvadsať eur.“

Dala som mu, čo si pýtal a vzápätí odišiel. Veľmi sa ponáhľal. Dokonca zabudol zavrieť dvere. Zvláštne, že nevzŕgali, keď vošiel.

Posledné Jankove návštevy boli, rovnako ako táto, veľmi krátke. Len si opýtal peniaze a zmizol vo dverách.

Vrátila som sa k televízoru. Barbara už bola so svojou dcérou a milencom kdesi pri mori. Aká je Barbara krásna! Pokožku má pevnú, zuby lesklé a biele. Ako ja pred päťdesiatimi rokmi. Vtedy, keď mi Dušan daroval zbierku básní. Dodnes si z nej rada čítam.

Vždy, keď v nej listujem a pozriem cez okno, sivé paneláky sa zmenia na vily, cítim vôňu mora a chuť vína na perách.

Po prečítaní dvoch – troch básní si zvyknem zdriemnuť. Sny ma vracajú do Francúzska. V ušiach mi opäť znie štrnganie čiaš. Všade naokolo sú postavy v elegantných šatách. Recepčia môže začať...

Po otvorení očí sa poobzerám okolo seba, pričom pohľadom preletím ponad smútočné oznámenie položené vedľa vyblednutej fotografie Dušana. A opäť cítim, ako ma bolí ruka, ktorou som zápasila s partiou cigánčat v snahe zachrániť si kabelku. Hoci už odvtedy prešli tri roky, stále pobolieva.

Okolo obeda zavolała Anna. Sľúbila, že Janko čoskoro príde za mnou. Vraj celý mesiac nemohol. Mal veľa písomiek.

Keď som jej povedala, že ma dnes navštívil, spýtala sa, či som si nezabudla vziať lieky.

Aká je odrazu starostlivá, pomyslela som si, asi chce, aby som sa otráвила liekmi.

Určite by ju to potešilo. Predala by môj byt a mohli by si s Michalom žiť na úrovni, tak ako vždy chcela. A Jankovi by konečne kúpili jeho vysnívaný horský bicykel.

Vlastne sa na ňu nemôžem hnevať. Dedičstvo by jej veľmi pomohlo. Veď čo má zo života, keď musí sama živiť rodinu, pretože sa vydala za chudáka, čo si ani nevie nájsť prácu?!

Krátko po telefonáte som začula akýsi hlas. Širil sa po celom byte. Volal ma menom.

Vstala som a šla zistiť odkiaľ prichádza. Zdalo sa, že z chodby.

Z tmy v okolí dverí sa vynorila postava.

V nevysokom starcovi s riedkym, no elegantným účesom som spoznala Dušana.

Foto: Andrej Lojan

Bol bledý, no usmieval sa.

Prišiel presne v rovnakom čase, ako po iné dni. Tak ako vždy ma aj dnes mlčky odprevalil k posteli a počkal, kým sa mi privreli viečka. Lenže dnes neodišiel potom, čo som zaspala.

Keď som sa zobudila, ešte stál pri mne.

Dokonca aj teraz na mňa uprene hľadí.

Jeho pohľad ma upokojuje a zároveň naplňa chladom.

Autor poviedky: Pavol Ičo

Aby človek nebol sám

Myšlienka hospicu vychádza z úcty k životu a z úcty k človeku, ako jedinečnej neopakovateľnej bytosti. Hospic je určený pre pacientov v záverečnom štádiu ochorenia, teda v čase, keď ich ochorenie prestalo reagovať na kauzálnu (príčinnú) liečbu.

8. decembra 2010 SKCH odštartovala svoju kampaň „Aby človek nebol sám“, ktorou sa snaží zvyšovať povedomie verejnosti o význame hospicovej starostlivosti. V rámci tejto kampane sa doteraz vyzbierala suma 5 672 EUR. Zbierka je určená na pomoc hospicom, ktoré fungujú v rámci arcidiézných charít na Slovensku: Dom pokoja a zmiernosti u Bernadety v Nitre, Hospic sv. Alžbety v Ľubici, Hospic Matky Terezy v Bardejovskej Novej Vsi a Dom Božieho milosrdenstva v Banskej Bystrici, kde poskytujú nevyhliadnuteľne chorým ľuďom v terminálnom štádiu života starostlivosť, aby netrpeli neznesiteľnými bolesťami, bola zachovaná ich ľudská dôstojnosť a hlavne, aby v posledných chvíľach života neboli sami.

SKCH nie je len inštitúciou pomoci, ale aj miestom, kde je realizovaná služba blízkym založená na základe evanjeliového posolstva. Napriek tomu, že hospice ako zdravotnícke zariadenia pre nevyhliadnuteľne chorých pacientov v terminálnom štádiu fungujú na Slovensku už niekoľko rokov, neustále pretrvávajú predsudky a nevedomosť ľudí o význame a dôležitosti takejto starostlivosti. Zo strany zdravotných poisťovní je to zase ľudsky neprijateľný postoj, kde nevyhliadnuteľne chorý pacient prestáva byť pre nich dôležitý, akonáhle opusti lôžko v nemocnici a odchádza domov na „dožitie“. Paliatívna liečba ľudí v terminálnom štádiu života je pritom rovnako drahá. Pod heslom „**Tam, kde štát pomáha málo, môžete pomôcť vy**“, sa charita snaží vyzbierať peniaze, aby zmiernila deficit, ktorý vznikol nedostatočnými platbami od zdravotných poisťovní, ktoré kryjú iba 50-60 % nákladov za starostlivosť v hospicových zariadeniach. Zvyšok si totiž musia doplácať pacienti. „Mnoho ľudí si nemôže dovoliť umiestniť príbuzného v hospici, pretože na to nemajú. Aby sme mohli prijať aj chudobných, snažíme sa na to vyzbierať peniaze od darcov“, hovorí generálny sekretár SKCH Radovan Gumulák. „**Zomrieť dôstojne by nemal byť luxus**“, zdôrazňuje Gumulák. Hospice je možné stále podporiť v rámci tejto verejnej zbierky „**Blízko pri človeku**“ akýmkoľvek príspevkom na **číslo účtu: 0176875345/0900**, Slovenská Sporiteľňa, **variabilný symbol: 138**. Pokiaľ chcete podporiť konkrétny hospic, navštívte stránku www.europomoc.sk

ČO JE TO HOSPICOVÁ STAROSTLIVOSŤ?

Hospicová starostlivosť je určená pre ľudí v tom období života, kedy už jeho ochore-

nie, žiaľ, nie je možné príčinne liečiť. Zdravotná starostlivosť, aj v tomto období tak potrebná, je skôr nasmerovaná na potlačenie bolesti a iných príznakov ťažko chorého pacienta.

Základné myšlienky hospicu chorému garantujú, že:

- nebude trpieť neznesiteľnými bolesťami
- v každej situácii bude rešpektovaná jeho ľudská dôstojnosť
- v posledných chvíľach života nezostane osamotený

CIELE HOSPICU

- poskytnúť chorému úľavu od bolesti a iných závažných symptómov ochorenia
- zlepšiť kvalitu života pacienta až do jeho posledných chvíľ
- zabezpečiť pacientovi komplexnú liečbu a starostlivosť s prihliadnutím na individuálne sociálne, psychické a duchovné potreby
- poskytovať pomoc príbuzným a blízkym osobám pacienta
- poskytovať podporný systém a vytvárať podmienky, aby pacient mohol žiť čo najaktívnejšie až do smrti

Paliatívnu starostlivosť v hospici zabezpečuje tím lekárov, sestier, sanitárov, ale aj sociálny pracovník, duchovný a dobrovoľníci.

Sme však svedkami toho, že hospicová starostlivosť je už niekoľko rokov zo strany štátu a zdravotných poisťovní dlhodobo finančne podhodnocovaná a tým pádom likvidovaná.

Paradoxy (nielen) hospicov

Keby hospice a paliatívna starostlivosť neboli založené na entuziazme a odhodlaní ľudí nadšených pre službu životu, živenej duchovnou a psychickou podporou prívržencov a držané nad vodou ochotou sponzorov, z ekonomického hľadiska rečou zdravotníkov by bolo potrebné konštatovať, že hospice na Slovensku sa nachádzajú v terminálnom štádiu svojej existencie. Priemerné náklady na ošetrovací deň v hospici sa pohybujú od 50 do 60 €, pričom úhrady zo strany zdravotných poisťovní sa pohybujú od 40 do 55 % tejto sumy. Straty, ktoré v hospicoch vznikajú sú hradené hlavne zriaďovateľmi a sponzormi a z časti klientmi, pričom ekonomická sila klientov priplácať si za zdravotnú a sociálnu starostlivosť v hospicoch je rozdielna v rámci jednotlivých regiónov Slovenska. V pôvodnej koncepcii financovania hospicov sa počítalo s viac zdrojovým financovaním tejto nielen zdravotnej ale aj sociálnej starostlivosti, kde by časť príjmov tvorili príspevky sociálnej poisťovne, resp. samosprávnych celkov, čo sa v súčasnej situácii poddimenzovaného financovania v sociálnej sfére javí ako utópia. Tiež z dôvodu veľmi pozvoľného budovania legislatívnej podpory a ešte stále prekonávaniu nevedomosti a postupnému budovaniu povedomia verejnosti je sponzorovanie zamerané na podporu a pomoc hospicov u nás na rozdiel od krajín s dlhšou históriou hospicov, pomerne málo rozvinuté. Náklady na starostlivosť o klienta hospicu sú dobrovoľne obetované zdroje na kvalit-

né zabezpečenie tejto starostlivosti. Z hľadiska hľadania finančnej efektívnosti na strane nákladov je nezanedbateľnou skutočnosťou fakt, že 70 % nákladov tvoria personálne náklady. Vyššie bolo spomenuté, že ľudia sú najdôležitejšou zložkou hospicovej starostlivosti a ich finančné ohodnotenie je už teraz poddimenzované, a preto šetriť v tejto položke je takmer nemožné. Ostatné priame náklady sú lieky a zdravotnícky materiál, ktoré musí plne hrať hospic v zmysle podmienok platby zdravotných poisťovní za ošetrovací deň. Šetriť v tejto položke by bolo na úkor kvality poskytovaných služieb klientovi. Riešenie by bolo v priamom hradení liekov a zdravotníckeho materiálu na klienta zdravotnými poisťovňami.

Možné hľadanie úspor je len v nepriamych nákladoch a energiách. Organizácie, ktoré prevádzkujú hospice, sú častými žiadateľmi v grantových výzvach a projektoch, pretože pre vyššie uvedené skutočnosti, je problémom zabezpečiť samotnú prevádzku hospicu, nieto ešte financovať nákup a udržiavanie vybavenia hospicu, prípadne investovať do vzdelávania pracovníkov.

KLIENTI

Takmer každý pacient si v priebehu svojho života hradil odvody do zdravotnej poisťovne, a preto je veľmi prekvapený, že za hospicovú starostlivosť musí doplácať, aj keď tieto platby by nemali byť za základnú

Deti prinášajú na túto zem kúsok neba...

Skutočná láska dáva, neberie... Slovíčko „dávať“ má nesmiernu hodnotu. Dávanie je výsledok, že nám na niekom záleží (aby človek nebol sám)... a posúva vzťah s ním dopredu. Dávanie je často krát obetovanie vlastného času, energie a pohodlia v prospech iného človeka. Dávanie má rôzne rozmery. Niekedy stačí aj príjemný úsmev.

Chceme sa podeliť s našou skúsenosťou v práci s deťmi. Každý rok pred sviatkom Sv. Alžbety Uhorskej, patrónky charitatívnych diel (17. 11.) prichádzajú deti z cirkevnej materskej školy sv. Kríža v Kežmarku do Hospicu sv. Alžbety v Ľubici, aby pozdravili pacientov a zamestnancov tohto zariadenia. Zaspievajú im a potešia svojimi kresbami. Radosť a úsmev, ktoré prinesú, si vždy dvojnásobne odnášajú späť, a dvojnásobnú ju zároveň zanechávajú tým, ktorí ju v ťažkých chvíľach najviac potrebujú, *veď radosť rozdávaním rastie.*

Mnohí z nás si dnes kladú otázky: Je dobré, keď malé deti prichádzajú do takéhoto zariadenia? Je dobré, keď vidia bolesť, utrpenie a pod.? Sme svedkami, že súčasná doba po-

núka trend, aby deti „nevideli“ bolesť, chorobu, smrť. To, čo bolo niekedy dávno prirodzenou súčasťou života a mnohí z nás s tým mali vlastnú skúsenosť, napr. starí rodičia sa opatrovali doma, deti chodili na pohreby svojich blízkych, a pod. Môžeme sa pýtať: *Prečo dnes deťom túto skúsenosť berieme?*

Víziou našej edukácie v materskej škole je vychovať dieťa ako dobrého človeka – občana pre spoločnosť, a vychovať dieťa ako dobrého kresťana – pre Cirkev. Stanovujeme si základný cieľ, ktorý zabezpečuje harmonický rozvoj osobnosti dieťaťa v súlade s jeho potrebami, záujmami a vekovými záležitosťami i individuálnymi osobitosťami tak, aby mohli vo svojom živote úspešne zvládnuť ďalšie primárne vzdelávanie. Mnohí súčasní pedagógovia sú si vedomí, že súčasná i budúca spoločnosť si vyžaduje ľudí samostatných, zodpovedných, konajúcich efektívne a pritom prohumánne orientovaných, a že je potrebné s výučbou takýchto ľudí začať v prvej škole, ktorú zvyčajne navštevujú (v materskej škole).

Uvedomujeme si, že len vedomosti osobnosť nevytvárajú. Z človeka robí osobnosť jeho vzťah ku skutočnosti, k ľuďom, k okoliu. To je pre nás výzva, viac sa angažovať v tejto oblasti. Snažiť sa eliminovať absenciu detí v pravidelnej návštevnosti týchto zariadení.

Inšpiráciou k týmto návštevám je každoročne duchovná aktivita: DETSKÝ ČIN POMOCI, ktorý organizuje hnutie eRko a ich ročná téma: *Kto tvorí s láskou neničí*. Jeden z prehlbujúcich krokov v tejto téme je viesť deti k prežívaniu vzťahov v spoločenstve a solidarite s okolím a núdznymi. Spolu s našimi deťmi chceme urobiť veľa radostných a tvorivých krokov v láske, aby sme tak rozvíjali celú jeho osobnosť, ktorá raz v budúcnosti bude čerpať z dnešných skúseností, *veď deti sú naša budúcnosť*. Potvrdzuje to aj Sv. František Xavierský vo svojom výroku: *Dajte mi deti pred ich siedmym vekom života, potom si ich môže zobráť ktokoľvek.*

Hospic je pre nás zariadenie, miesto, v ktorom sa na okamih stretne staroba a mladosť, slabosť a sila, choroba a zdravie, plač a smiech... to je to bohatstvo darov – pokladnica dávania, z ktorej môžu čerpať všetci. Tu prichádza k vzájomnému obohateniu. *Svet bez detí by bol ako nebo bez hviezd*. Prítomnosť detí v týchto zariadeniach prináša kúsok neba na túto zem, pre mnohých klientov pohladenie, úľavu, chvíľku šťastia... podaj mi ruku, aby nikto nebol sám.

Článok napísala:

Sr. Samuela SCSC, Mgr. Ľubica Sarnecká

Učiteľka v MŠ sv. Kríža v Kežmarku

www.mspetkk.edupage.org

„Každé Božie objatie je pevné a tvárne...“

Získať povolenie na stavbu hospicu vôbec nie je také jednoduché, akým by sa mohlo zdať. Tobôž, ak sa vedľa nachádza škola. Je vraj nehumánne a neetické, aby deti videli zomierajúcich ľudí. Príveľmi prefantazírované predstavy o prichádzajúcich a odchádzajúcich sanitkách, či dokonca o prehadzovaní ihliel a striekačiek poza plot. Veru, aj taká je nereálna realita. Vidina večnej mladosti, bezstarostného užívania si života, bez vrások a starostí, bez trápenia, bez umierania. Smrti sa podvedome bojíme, preto sa odmietame pozeráť na niečo, čo v nás evokuje umieranie. Dnešný trend jednoducho vylučuje smrť ako prirodzenú súčasť ľudského zrenia, ako prirodzený stav ľudského tela. Takýmto prístupom sa smrť demonizuje. Hospic? Skvelý nápad, ale nie vedľa nás.

Hospic je zdravotnícke zariadenie, je to vlastne nemocnica, ktorá sa zaoberá zomierajúcimi pacientmi, kde musí byť prítomný komplexný zdravotný personál. Nie je to domov dôchodcov, s ktorým si ho často krát ľudia mýlia. Aj zomierajúci pacient je osobnosť, ktorá so sebou prináša rodinu, ktorá má stále isté očakávania, poprípade sa nevie zmieriť s blížiacou sa smrťou svojho najbližšieho. Samozrejme, dá sa veľmi veľa urobiť, ale nie čarovať. Realita býva niekedy bolestná. Samotný lekár to mnohokrát berie ako osobné zlyhanie a niekedy sa zbytočne snaží predlžovať liečbu a hľadať beztak bezvýchodiskové možnosti s nádejou, že bez boja sa predsa nevzdáva. Tu však nejde o zlyhanie, ale jednoducho je to tak. Pacient má právo vedieť, že cesta do hospicu je konečná, bez prídavnej liečby. Niekedy sa stáva, že príbuzní si vyžadujú tento fakt umlčať, klamať. To je neprípustné. Choroba si totiž ide svojou cestou a jej koniec raz príde. Občas dezinformovanosť pacienta a rodiny zo strany lekára je výsledkom obyčaj-

nej vypočítateľnosti, pretože za dobrú správu vie prísť aj odmena, za zlú už ťažko. Následkom toho býva, že človek zomrie v prevažujúcej sanitke. Ošetrojúci lekár by mal cítiť povinnosť rozlúčiť sa s pacientom, to už nie o medicíne, ako o ľudskom prístupe. Otázka liečby je ďalšou polemickou záležitosťou, pravdou je, že len jedna kuchárka môže byť v kuchyni a v hospici je tandem, ktorý sa toho zúčastňuje, aby pacient netrpel neznesiteľnou bolesťou. Nie je totiž len varenie, ale aj o nesení zodpovednosti a naopak, vedieť riešiť problém pri prípadnom zlyhaní, nanovo uvariť alebo dochutiť, aby to bolo jedlé. Umenie nie je len naordinovať, lebo čo potom?! A niekedy milé slovo predčí desať tabletiiek.

Ako sa človek dokáže vyrovnáť so smrťou? Je veľmi zložitá povedať človeku, že tu jeho cesta pozemského života končí. V hospici má klient často pocit, že atmosféra, ktorá sa tu v priebehu dvoch troch dní vytvorí, smeruje ku zlepšeniu jeho zdravotného stavu. Niekedy to dokonca môže vyvolať dojem, akoby bol v kúpeľoch. O to ťažšie je uviesť tieto pocity na správnu mieru a vysvetliť zázrak večného života. Nie každý je totiž zmierený so smrťou. Prítomnosť kňaza je tu preto veľmi dôležitá. Je osobou, ktorú si túto ľudia vyžadujú a potrebujú. Pritom pacienti sú rôznych vierovyznaní či dokonca sú tu aj takí, ktorí neveria v nijaké náboženstvo. Stáva sa však, že pár hodín pred skonaním sa dovolávajú kňaza vo viere odpustenia a prijatia do nebeského kráľovstva. Situácie, s ktorými sa musí personál vysporiadať, sú rôzne. Keď klient nie je zmierený

so svojim stavom, vedomie prichádzajúcej smrti ho často vedie ku krajným riešeniam. Je to ojedinelé, ale stalo sa, že pacient sa domáhal prítomnosti kňaza pod hrozbou preklatia sestričiek, ak by mu jeho želanie nespĺnili. Tu nastupuje odbornosť a profesionalita, kde v podobnej chvíli musia sestry pohotovo zareagovať a neprepadnúť strachu, ktorý by mohol mať dopad na ich psychiku i v budúcnosti. Na to slúži aj osobná i spoločná psychogiena zamestnancov v hospici. Základom každej komunikácie je vedieť pozorne počúvať a o to sa snaží aj hospicový personál. Vedieť sa vzájomne podporiť, vypočuť a poradiť, aby sa vyhli osobnému vyhoreniu či zlyhaniu a mohli tak naplno slúžiť svojmu povolaniu i poslaniu. Podobne tomu prispievajú aj cezročné stretnutia s príbuznými, ktorým najbližší odišiel do večnosti práve v hospici. Pociť

vďačnosti za dobrú starostlivosť je veľmi dôležitým aspektom do ďalšej práce. Veď najdôležitejšie je, aby sa človek v posledných chvíľach svojho pozemského života cítil pohladený.

Z rozhovoru s MUDr. Katarínou Mičiakovou, hlavnou lekárkou a koordinátorkou hospicovej starostlivosti v Hospici – Dome pokoja a zmieru u Bernadetty v Nitre, spracovala Ivana Pástorová

zdravotnú starostlivosť, ale za sociálne služby a nadštandard. Na druhej strane ľudia na Slovensku nie sú naučení platiť za služby starostlivosti, pretože boli zvyknutí, že všetko bolo zadarmo. Tiež je paradoxom fakt, že mnohokrát má rodina našetrené peniaze na drahý pomník a už si v duchu delí dedičstvo pacienta, a pritom zabúda, že to čo môže ešte svojmu príbuznému v posledných chvíľach jeho života dať je okrem lásky a obetovaného času, tiež finančná podpora zariadeniu, ktoré mu umožňuje prežiť posledné chvíle v dôstojnosti, bez bolesti a v spoločensťve milujúcich ľudí.

Každý z nás sa môže ocitnúť v podobnej situácii na konci svojho života, a to čo doká-

žeme pochopiť a podporiť dnes, možno sami oceníme v blízkej, či vzdialenej budúcnosti.

SPONZORI

Paradoxne najväčšími sponzormi hospicov sú ich vlastní pracovníci (podhodnotené mzdy) a dobrovoľníci. Táto situácia je však neúnosná, pokiaľ tento sponzorovanie nie je dobrovoľný, ale vynútený zlou a nespravodlivou ekonomickou situáciou. Paradoxom je, že v mnohých ohľadoch je sprostredkované poberateľom sponzoringu nie hospic, alebo klient, ale samotný štát a jeho inštitúcie, ktoré nevytvorili podmienky pre spravodlivé a viac zdrojové financovanie hospicovej starostlivosti.

Napriek pesimizmu tohto príspevku a zložitej situácii v teréne hospicovej starostlivosti je nádej, že existuje veľa priaznivcov hospicov, napríklad aj na strane vládnych a štátnych inštitúcií a hlavne zdravotných poisťovní, ktorí budú hľadať uspokojivé riešenia v záujme cieľového klienta, ako aj samotná slovenská spoločnosť, ktorá dokazuje svoju vyspelosť a humánnosť schopnosťou postarať sa o svojich trpiacich, slabých a bezmocných ľudí.

Ing. Magdaléna Veselská, Dip Mgmt (Open)
DOM Božieho milosrdenstva, n. o.,
Ul. Tibora Andrašovana 44,
974 01 Banská Bystrica
www.dombm.sk
veselska@gmail.com

Milan Rúfus: Chvála etike

Má to všetko ešte nejaký význam? Takzvaná ľudskosť, morálka. Hrajú v ľudskom bytí vôbec nejakú úlohu, alebo sú to len pekné rozprávky na dobrú noc, nie však na dobrý deň, leda tak na dobrý deň z kohosi? Má význam brať to vážne, keď deje pred našimi očami, každodenné, drobné i tie nekaždodenné dejú sa na základe úplne iných kritérií? Kritérií vedľa ktorých sú zásady etiky takmer irelevantné, ako čosi čo ide po inej vedľajšej koľaji a nikdy sa nestretnú s tou koľajou, po ktorej sa bohvie kam a bohvie prečo vieže naše bytie?

Nemohol som zostať ľahostajný voči tomuto tónu, trpkosti a obave. Preto aspoň stručne odpovedám. A začnem hneď pointou. Ubezpečujem vás, pri všetkom, čo o bytí viem, pri všetkom tom ľudskom mále, že sa mi tieto veci javia takto: **Niet skutočných dôvodov a niet skutočného práva rezignovať na etické princípy.** Sú presne tak ako kedysi a platné tak ako vždy. Autoritatívne zachádzajú do maximalizmu, to je pravda. Avšak treba si uvedomiť, že neboli formulované ani tak pod zorným uhlom toho, či ich ľudský jednotlivec vládze naplní, ako skôr pod zorným uhlom toho, či pri ich absencii je život v ľudskej spoločnosti znesiteľný, alebo nie je, či spoločnosť pri ich totálnom negovaní je schopná života, alebo musí skôr či neskôr explodovať. Táto jemná a presná zákonitosť trvá a ja nevidím dôvod pochybovať o nej alebo ju popierať.

Jej zástoj v ľudskom myslení je dnes komplikovanejší ako pred storočiami, keď jej norma bola prísna a striktná, keď, ako básnik povedal: „šla rovná cesta do Betléma zářila hvězda, všechno bylo prosté“. Nie, pravda, celkom prosté. Nikdy nič nebolo celkom prosté. To iba ľudský rozum vtedy ešte neschopný poznávať príčiny javov, kládol medzi seba a deštruujúcu skutočnosť prísnu etickú normu ako sa medzi bok lode a kamennú stenu prístavu kladú nárazníky, ktoré zachytia prvý úder. Etickou normou sa človek oháňal proti neznámemu zlu a v boji proti nemu nemal často nič iné ako práve tú globálnu normu: tri miery kapcov, ktoré šiel Adam Krt a ktoré sa museli hodiť každému. Mnoho nevinných obetí si vyžiadala táto norma, mnoho nôh zmrzčila tá obuv, mnoho hláv padlo nevinných a čistých. Ale spoločnosť sa musela brániť proti absolútne neznámej skutočnosti absolútnymi kritériami. Nemala na výber a pokrytectvo bolo to najmenšie zlo, ktoré vyplývalo z toho, že človek zaťal privysoko.

Dnes je to trochu iné, komplikovanejšie na iný spôsob. Ľudský rozum odvtedy rozlúštil množstvo skrytých zákonitostí, obrovské množstvo skrytých príčin javov, ktoré si kedysi nevedel vysvetliť. Preto dnes, pre človeka tohto storočia porucha etických noriem nepredstavuje primárnu poruchu, ale bezpečný dôkaz toho, že niečo nie je v poriadku v spoločenskom ústrojenstve. Jeho rozum a jeho ľudskosť ho dnes dokonca napomínajú, aby si tisíckrát overil veci, ktorým sa hovorí **pravda**. A jeho historická situácia, stav jeho vecí, mu dokonca prikazujú dívať sa s akousi novou, trpkou, skromnou, no

múdrou ľudskosťou na to, čo v normách klasickej etiky predstavovalo finále: ísť za pravdou až do krajnosti. On už si musí dávať veľmi ťažké a nepríjemné otázky: Je kategória pravdy „reálnou“ kategóriou bytia, autonómna i mimo človeka, alebo jej existencia je podmienená existenciou človeka, ľudstva? Je kategória pravdy výtvor človeka a stáva sa bezvýznamnou pri neexistencii ľudstva? Ak áno, potom boj za pravdu, v ktorom by ľudstvo mohlo likvidovať samo seba, už by nebol bojom za pravdu, ale nezmyselnou živelnou katastrofou, už by pravda neslúžila bytiu, ale nebytiu. O všetky tieto veci, stavy a myšlienky je dnešný mysliaci človek ťažší. Ale i napriek všetkému platí: nevšimáť si onú poruchu etických noriem ako jazyček váhy, resignovať na jej výstražné signály znamená rozpad spoločenského stroja. Dnes práve tak určite a presne ako za čias Nebukadnézara alebo Marka Antónia.

Takzvané pomery z hľadiska ich vplyvu na etické netreba podceňovať, avšak ani absolutizovať. Hranica medzi ľudskosťou a neľudskosťou sa nikdy nekryla s hranicami teritórií, štátnych celkov. Mýtus „vyspelej či nevyspelej“ spoločnosti tu nehrá nijakú úlohu. Barbari dnes nežijú koreňmi rastlín, nestrkajú si krúžky do nosa a nepripravujú bifteky pod konskými sedlami. Barbari majú dnes každý deň čistú košeľu, bezchybne vybratú viazanku a bezchybne ušité šaty, vozia sa v bezchybných limuzínach. A naopak: ak položíte do kľetky mustanga a osla, tú kľetku budú mať spoločnú. Ale iba tú kľetku. I v nej jeden z nich bude mustang a druhý osol. Preto si občas myslievam, že nie je tak veľmi dôležité, ako sa rozbíja kľetka.

Viem, že po jednej prichádza druhá, urobená na nejaký iný spôsob. Človek sa doteraz vždy vedel postarať o svoje okovy, aby zem, po ktorej chodí, nebola mu príliš ľahká a naopak, on jej. **Dôležité nie je to, ako sa robí kľetka. Dôležité je to, ako sa robí mustang.**

Nechcem, aby niekto videl vo mne naivného moralistu, tobôž po predchádzajúcom výroku. Viem a koniec koncov už som to naznačil, že sú situácie, keď iba moralizovať bolo by smiešne, a dokonca nemorálne a pripomínalo by to staré zákony v škandinávskych krajinách, podľa ktorých každému zlodejovi odťali pravú ruku i keď by to bol zlodej, ktorý si v zúfalom hľade ukradol kúsok chleba.

Tam, kde človek nemôže zastaviť beh svojich dejín, ktoré sa na neho valia ako zosý-

pajúca sa hora, stavia im do cesty aspoň svoju ľudskosť, morálku, aby zabrzdlil ten katastrofický zosun.

Tam, kde človek môže beh dejín meniť a nerobí to, len moralizuje, tam sa skrýva v húšti a vôbec to nie je húštie raja, i keby sa naň svojim inventárom ponášalo.

Ak nám teda naše telo povie, že etické normy mimo nás nie sú v poriadku, pýtajme sa svojho rozumu, prečo je to tak. Nemáme právo ponechať tieto signály bez povšimnutia. Či už proti nim niečo zmôžeme, alebo nie. Tie signály sú presné a nevymyslel ich nijaký šarlatán. Ľudstvo si na ne nažilo.

(Rúfus, M.: *Epištoly staré i nové*, Bratislava: 1996.)

Foto: Andrej Lojan

Putovná výstava o zmene klímy pokračuje

SKCH naďalej vyvíja snahu o klimatickú spravodlivosť a vyzýva k solidarite a vedomej spoluzodpovednosti každého človeka aj formou náučno-vzdelávacej putovnej výstavy s tematikou klimatických zmien s dopadom na Subsaharskú Afriku. V priebehu roka 2011 ju uvidia návštevníci v 7 mestách na celom Slovensku, v priestoroch obchodných centier v Banskej Bystrici, Nitre, Trenčíne, Žiline, Spišskej Novej Vsi, Prešove a Košiciach.

Výstava je súčasťou projektu rozvojového vzdelávania, ktorý SKCH realizuje v rokoch 2010 – 2012, zameraného na klimatické

zmeny s názvom „Zmena klímy sa ma netýka. Naozaj?“ s podtitulom „Smerom ku klimatickej spravodlivosti v rozvojových krajinách, so zameraním na Subsaharskú Afriku.“ Otvorenie tejto výstavy v každom meste bude sprevádzané predstavením aktivít a činností charity v rámci archidiecézy. Rovnako pre deti a žiakov budú pripravené motivačné hry pre hlbšie pochopenie danej problematiky. K dispozícii pre nich budú tiež rôzne informačné materiály približujúce tento projekt.

Cieľom výstavy je informovať verejnosť o klimatických zmenách v krajinách tretieho sveta a zvyšovať pocit spoluzodpovednosti, spravodlivosti a solidarity s ľuďmi v núdzi, upriamiť pozornosť ľudí na rozvojové otázky a vplyv klimatických zmien na rozvojové procesy v Afrike. Práve tam musia najchudobnejšie skupiny obyvateľstva čoraz častejšie čeliť opakujúcim sa vlnám horúčav, sucha a zmenám dažďových cyklov, dôsledkom ktorých sú aj nízke úrody, šírenie nákazlivých chorôb, nedostatok nezávadnej vody a pod.

Výstava obsahuje 12 panelov rozdelených podľa jednotlivých tematických okruhov, ktoré vysvetľujú dopad a riziká klimatických zmien formou fotografií, deskriptívnych mapiek a textov. Výstava ponúka príležitosť najmä pre deti a mládež, žiakov i študentov škôl dozvedieť sa o tom, aký vplyv má ich správanie na zdravie planéty, že ich skutky môžu niečo zmeniť a svojou zodpovednosťou za vlastné konanie môžu

prispieť k riešeniu klimatických zmien. Svoj putovný charakter odštartovala v Banskej Bystrici dňa 14. februára 2011, kde ju návštevníci mohli vidieť v centrálnom priestore obchodného centra Europa.

Cieľom všetkých týchto aktivít je, aby spoločnosť na Slovensku podporila rozvojovú pomoc nie z povinnosti, ale s vedomím zodpovednosti, ktorá vychádza z poznania a uvedomovania si vzájomnej závislosti medzi rozvojovými krajinami a krajinami EÚ vrátane Slovenska. **Pretože každý z nás nesie rovnakú zodpovednosť za prostredie i za ľudí, ktorí sú jeho súčasťou.**

Projekt realizuje Slovenská katolícka charita v spolupráci s Karitas Slovenia s podporou EK a SlovakAid.

Rok po zemetrasení – aktivita a pomoc SKCH na Haiti

Približne 3 milióny ľudí v núdzi, stovky tisíc mŕtvych, zničené budovy, poškodená infraštruktúra. Taká bola bilancia nešťastia, ktoré postihlo Haiti v podobe hrozivého zemetrasenia pred rokom. Vďaka štedrosti všetkých darcov sa tak začiatkom minulého roka podarilo vyzbierať Konferencii biskupov Slovenska a Slovenskej katolíckej charity celkovo 1 746 000 EUR. Z týchto prostriedkov charita zrealizovala viaceré projekty obnovy zničenej krajiny a v pomoci plánuje naďalej pokračovať aj v roku 2011.

Časť vyzbieraných prostriedkov SKCH použila na krízovú humanitárnu pomoc hneď po zemetrasení, kedy prostredníctvom partnerov z Caritas Internationalis a miestnej organizácie Caritas Haiti zabezpečila distri-

búciu stanov, potravín a liekov. Charita finančne podporila aj zdravotnícku starostlivosť, ktorú poskytovali lekári Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety. Tí denne ošetrili viac ako 100 pacientov.

Po skončení prvej krízovej fázy začala charita v máji 2010 realizovať projekty obnovy zničených obydli a infraštruktúry v rámci dlhodobej pomoci. Touto úlohou SKCH poverila šéfkou humanitárnej misie Evu Zelinovú, ktorá sa po 8 mesiacoch strávených na Haiti vrátila na dvojtyždňovú dovolenku. Tá na tlačovej konferencii informovala o zrealizovaných projektoch a tiež o ďalších plánoch pomoci, ktorú bude Slovenská katolícka charita poskytovať Haiti, aj počas celého roka 2011. Charita sa vo svojej pomoci Haitanom sústredila na obnovu škôl, podporu zamestnanosti a živobytia a tiež na poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Prevádzku troch škôl, ktoré boli postavené vďaka peniazom od slovenských darcov plánujú ďalej financovať z prostriedkov programu adopcia na diaľku. V roku 2011 plánuje charita dokončiť tri projekty väčšieho rozsahu a to stavbu sirotinca pre deti s mentálnym postihnutím, materskej školy a stavbu pastoračného centra, ktoré bude slúžiť na vzdelávanie dospelých v objeme 450 tisíc eur.

Generálny sekretár SKCH na konferencii informoval o tom, že pre misiu na Haiti zakúpili 960 kusov vakcín proti cholere, ktorými zásobili slovenských lekárov, ktorí tam pôsobia. Po vypuknutí epidémie charita tiež distribuovala dezinfekčné baličky, ktoré obsahovali tablety na čistenie vody a prípravky na báze chlóru na dezinfekciu úžitkovej vody. V distribúcii tohto humanitárneho materiálu bude charita pokračovať aj v najbližších mesiacoch. Na rok 2011 poskytla charita finančné prostriedky vo výške 55 tisíc eur Vysokej škole sv. Alžbety, ktoré budú stačiť na poskytovanie zdravotníckej starostlivosti na 6 mesiacov.

Prezident Slovenskej katolíckej charity, Mons. Sečka, ktorý v minulosti osobne navštívil Haiti, vyjadril vďaka všetkým dobrodincom za prejavenu solidaritu a zdôraznil dôležitosť informovať verejnosť a najmä darcov o tom, ako boli finančné prostriedky využité.

Haiti: Rezervoár na vodu už slúži svojmu účelu

Škola sv. Františka Saleského sa nachádza vysoko na kopci v obci Riviere Froide asi 15 km od Port-au-Prince a patrí medzi najlepšie školy v okolí. Svoju zásluhu na tom má kongregácia malých sestier sv. Terezky, ktoré ju spravujú. Sestry tu majú okrem iného aj provinciálny dom, zdravotné stredisko a dom pre postihnuté deti. Škola sa skladá z materskej, základnej a strednej školy. Navštevuje ju 1200 žiakov.

Počas ničivého zemetrasenia z 12. januára 2010 bola škola kompletne zrútená a v jej ruínach zahynulo veľké množstvo žiakov a učiteľov, ktorí tam mali poobedňajšie vyučovanie. Všetko, čo patrilo škole, toalety, jedáleň, rezervoár bolo zničené, alebo poškodené natoľko, že sa už nedalo používať. Celý areál treba kompletne vybudovať. Slovenská katolícka charita (SKCH) odpovedala na žiadosť sestier a finančne podporila stavbu nového rezervoára na vodu. Deti takto majú k dispozícii čistú pitnú vodu denne, čo znižuje riziko, že by sa mohli

nakaziť cholerou, ako keby si museli zabezpečovať vodu samé.

SKCH by chcela školu dlhodobo podporovať, preto začala spolupracovať so sestrami na projekte **Adopcia na diaľku®**, v ktorom chce vybraným deťom vďaka slovenským darcom dlhodobo poskytovať pomocnú ruku v ich štúdiách. Takýmto spôsobom bude môcť odpovedať aj na viaceré potreby školy do budúcnosti a pomôcť tak k znovuvybudeniu ideálnych podmienok pre žiakov školy.

Eva Zelinová

Pomáhame presídlencom v Gruzínsku

Gruzínsko v 90. rokoch minulého storočia po konfliktoch s Abcházskom a v auguste 2008 po agresiiach s Ruskom o Južné Osetsko, zažilo masový presun obyvateľstva gruzínskeho pôvodu z týchto oblastí do regiónov, hlavne však do hlavného mesta Tbilisi a jeho okolia. Po konfliktoch v 90. rokoch

sa presídlilo okolo 500 tisíc obyvateľov, z ktorých sa časť vrátila späť, no stále z tohto obdobia je evidovaných viac ako 251 tisíc presídlencov. Po konflikte v Južnom Osetsku sa mimo svojich domovov dostalo viac ako 26 tisíc obyvateľov. Aj keď vláda Gruzínska cez štátny rozpočet venuje značné finančné prostriedky na riešenie tohto problému, stále je nedostatok prostriedkov na zlepšenie podmienok presídlencov. Napriek snahe o delenie pomoci do regiónov podľa požiadaviek a potrieb, stále je značný rozdiel medzi regiónmi, hlavne tými, ktoré sú vzdialené od Tbilisi. Preto sa Slovenská katolícka charita (SKCH) rozhodla orientovať tento projekt na oblasť západného Gruzínska do mesta Khobi, miestna časť Torsa, kde žije v Kolektívnom centre 22 rodín presídlencov z Abcházska (71 členov). Centrum Torsa pozostáva z troch zrenovovaných

domov, v každom z nich sú dve jednotky 3-izbové a dve 2-izbové (celkom 24 bytových jednotiek). Bytové jednotky sú zatiaľ neobývané, pretože sa čaká na napojenie na zdroj pitnej vody, vybudovanie komínov a terénne úpravy okolia, vrátane prístupovej cesty. Zatiaľ sú rodiny presídlencov umiestnené jednak v zariadeniach bývalého poľnohospodárskeho družstva, a taktiež bývalej škôlky. Vzhľadom na veľmi obmedzený trh pracovných miest bola rodinám presídlencov ponúknutá na dlhodobý prenájom pôda vo výmere cca 5 ha, na ktorej už aj začali niektoré rodiny pestovať aspoň plodiny pre vlastnú spotrebu, keďže sociálne dávky, ktoré dostávajú nepokrývajú ani základné potreby. Práve toto centrum nezáskalo žiaden grant alebo projekt a s úrne potrebuje prostriedky, tak na zlepšenie podmienok bývania, ako aj na začlenenie do miestneho spoločenstva. Z mnohých, často krát existenčných problémov, si SKCH vybrala najzákladnejšie, ktoré by mohli byť riešené cez tento predkladaný projekt:

- výstavba vodovodu na pitnú vodu pre centrum Torsa;

- vymurovanie komínov na bytových domoch (12 komínov);

- oplotenie a terénne práce na úprave areálu centra Torsa;

- vybudovanie detského ihriska;

- zakúpenie traktora s príslušenstvom a náradia na obrábanie pôdy a vybudovanie prístrešku pre garážovanie traktora a náradia;

- výstavba drevených stodôl pre uskladnenie úrody a chov zvierat (v súčasnosti majú iba provízorne stavby);

- nákup osiva a hnojiva

Vyššie spomenuté body budú financované celkovou sumou cca 162 275, 02 EUR. Tento projekt je realizovaný s finančnou podporou Slovak Aid.

40 dní bez alkoholu – Charita vyzýva verejnosť spoznať svoje limity

40 dní bez alkoholu je názov kampane, ktorú 9. marca odštartovala Slovenská katolícka charita v spolupráci s Gréckokatolíckou charitou Prešov a Mesačnikom Cesta za účelom zvýšenia informovanosti čo najširšej verejnosti o problematike alkoholizmu a jeho dopadov na životy ľudí. Zapojiť sa do nej môžu ako jednotlivci, tak i skupiny a to spôsobom, že počas 40 dní si odrieknu alkoholické nápoje. Tým majú príležitosť pre-

javiť solidárnosť so všetkými, ktorí znášajú negatívne následky užívania alkoholu. Charita tiež vyzýva práve počas pôstneho obdobia úplnou abstinenciou podať svedectvo ďalším dospelým a hlavne deťom o nebezpečnosti alkoholu. Cieľom tejto kampane je upriamiť pozornosť verejnosti na snahu charity pomáhať ľuďom v akejkoľvek núdzi, ale rovnako prispievať k tomu, aby sa nikto do núdze nedostal. Preto považuje za veľmi dôležité budovať povedomie o zodpovednom užívaní alkoholických nápojov. Chce rovnako prispieť k samozrejmosti riadenia dopravných prostriedkov bez užívania akýchkoľvek omamných látok. Mnoho rodín totiž môže mať krajší život, keď si jej členovia budú uvedomovať svoju zodpovednosť voči deťom a sebe samým. Pozývame Vás všetkých, aby ste sa pripojili v znamení solidarity ku kampani Slovenskej katolíckej charity – 40 dní bez alkoholu.

Foto: Michal Fulier

lu. Viac informácií a možnosť zapojenia sa do tejto kampane nájdete na internetovej stránke www.bezalkoholu.sk
40 dní bez alkoholu – za viac skutočnej radosti

Ponuka opatrovateľských kurzov

Slovenská katolícka Charita (SKCH) v rámci projektu „Bakhita“ organizuje bezplatné kurzy opatrovateľstva, ktoré sú určené pre štátnych príslušníkov tretích krajín s trvalým, prechodným alebo tolerovaným pobytom na Slovensku. V priebehu 2 – 3 týždňového

kurzu bude musieť každý účastník absolvovať teoretickú a praktickú časť. Cieľom teoretickej časti je získať odborné vedomosti a praktické odborné zručnosti v starostlivosti o seniorov, zdravotne postihnutých, imobilných klientov, získať zručnosti v sledovaní vitálnych funkcií, v podávaní liekov, získať zručnosti pri základnej rehabilitácii a pri ostatných výkonoch potrebných k pracovnej činnosti. Teoretická časť pozostáva z praktickej prípravy účastníkov kurzu priamo v za-

riadeniach, kde účastníci kurzu budú prítomní priamo pri práci, ktorá sa bude vyžadovať pri ich neskoršom uplatnení. Po ukončení spomínaného kurzu môže byť absolventom ponúknutá práca v niektorých zo zariadení SKCH. Kurzy sú akreditované MPSVaR, čiže absolvovanie kurzu oprávňuje každého účastníka vykonávať opatrovateľskú starostlivosť v ktorejkoľvek krajine EÚ. V prípade, ak máte záujem o absolvovanie takého kurzu alebo viete o niekom, kto by ho mohol absolvovať, môže nás kontaktovať na utecenci@charita.sk alebo na t. č.: +421 917 350 284

Charita vyhlásila verejnú zbierku na pomoc Japonsku

Na pomoc zemetrasením postihnutému Japonsku vyhlásila Slovenská katolícka charita (SKCH) verejnú zbierku. Jej výnos plánuje zaslať svojej partnerskej organizácii Caritas Japonsko.

Následky ničivého zemetrasenia v Japonsku sú hrozivé, takmer 10 metrové tsunami na severovýchodnom pobreží zmietlo úplne niekoľko miest a obcí, počet obetí ne-

Foto: Caritas Int., YOMIURI/REUTERS/Alertnet.org

ustále vzrastá. Slovenská katolícka charita obdržala list od prezidenta Caritas Japonsko biskupa Isao Kikuchi, SVD, ktorý uviedol: „Zo všetkých kontinentov sme dostali množstvo emailov, v ktorých nás ľudia uistujú o svojich modlitbách a prejavujú spolupatričnosť. Sme za to veľmi vďační a vieme, že humanitárna pomoc a solidarita sú v tejto ťažkej situácii potrebné.“ Na základe doterajších informácií sa SKCH rozhodla vyhlásiť verejnú zbierku na pomoc obetiam zemetrasenia v Japonsku. Caritas Japonsko vytvorila záchranný tím, ktorý by mal koordinovať humanitárne aktivity. Keďže v momentálnej situácii poskytuje krízovú pomoc armáda, Caritas sa chce sústrediť viac na fázu obnovy.

„Napriek tomu, že Japonsko patrí medzi najbohatšie a najvplyvnejšie krajiny sveta, nemôžeme ostať ľahostajní, pretože táto katastrofa spôsobila okrem obrovských materiálnych škôd najmä citové ujmy pre ľudí,

ktorí stratili okrem svojho domova aj svojich najbližších“, uviedol Mgr. Radovan Gumulák, generálny sekretár SKCH.

Finančne podporiť verejnú zbierku a tým prejaviť solidaritu je možné dobrovoľným príspevkom na číslo účtu: **4008058424/7500** v ČSOB, variabilný symbol 176. Názov účtu je Slovenská katolícka charita.

SKCH je členom medzinárodnej organizácie Caritas Internationalis, ktorá združuje 165 krajín na celom svete a aj vďaka tejto sieti partnerských organizácií môže efektívne reagovať na potreby ľudí v núdzi.

Lieky pre kliniky v Iraku

Slovenská katolícka charita (SKCH) zaslala dodávku liečiv do Iraku na žiadosť partnerskej organizácie Caritas Iraq, ktorá v krajine postihnutej dlhodobou humanitárnou krízou prevádzkuje niekoľko klinik. Lieky boli do Bagdadu prepravené v spolupráci s Ministerstvom vnútra SR a Ministerstvom zahraničných vecí. Zásielka obsahovala vyše 40 druhov liekov v celkovom počte 1507 balení, pričom väčšina z nich je pre civilné

obyvateľstvo len veľmi ťažko dostupná. Celková hodnota materiálu činila 5 526,94 EUR.

Táto iniciatíva Slovenskej katolíckej charity bola zrealizovaná za pomoci Zastupiteľského úradu Slovenskej republiky v Bagdade a jeho Excelencie Miloslava Naďa, veľvyslanca v Iraku, ako aj asistencie Ministerstva vnútra SR, sekcie krízového manažmentu a civilnej ochrany. Deväť balíkov liečiv odovzdal slovenský veľvyslanec v Bagdade mimovládnej organizácii Caritas Irak, ktorá ich použije pre

pacientov vo svojich klinikách.

„Sme nesmierne vďační za túto iniciatívu. Lieky pomôžu chudobným pacientom, ktorí si ich nemôžu dovoliť. Zásielku liekov sme prebrali na slovenskom veľvyslanectve v Bagdade od pána veľvyslanca Miloslava Naďa, ktorý bol veľmi ústretový a otvorený ku ďalšej vzájomnej spolupráci“, uviedol riaditeľ organizácie Caritas Iraq, Nabil Nissan. Vojna v roku 2003 a následný pád Sadamovho režimu v Iraku v apríli toho istého roku spôsobila veľkú nestabilitu v krajine, ako aj humanitárnu krízu. Táto sa napriek rozsiahlej pomoci organizácií Spojených Národov, ako aj iných humanitárnych organizácií stále prejavuje nedostatkom takých základných ľudských potrieb, ako sú potraviny, pitná voda či zdravotnícky materiál.

Slovenská katolícka charita sa aj týmto spôsobom snaží pomôcť kresťanom v Iraku, ktorí sa viackrát stali obeťmi vražedných útokov a sektárskeho násillia v tejto krajine.

15. výročie projektu Adopcia na diaľku®

Slovenská katolícka charita (SKCH) už 15 rokov realizuje projekt Adopcia na diaľku®, v rámci ktorého slovenskí darcovia pomáhajú deťom v Indii a Albánsku, od nového roka i na Haiti a vo Vietname. K 15. výročiu fungovania tohto unikátneho projektu pripravila SKCH pre darcov i širokú verejnosť výnimočnú putovnú výstavu s názvom Nádej pre Indiu, ktorá počas celého roka 2011 navštívi spolu 6 miest: Spišskú Novú Ves, Žilinu, Banskú Bystricu, Nitrú, Bratislavu a Košice. Viac informácií je možné nájsť na www.charita.sk

Výstava **Nádej pre Indiu** predstavuje 46 fotografií z Indie spolu s komentármi a informačnými textami, zobrazujúcich prepojenie medzi darcami zo Slovenska a konkrétnymi deťmi z Indie, ktoré slovenskí adoptívni rodičia podporujú. Fotografie vznikli pri návšteve zástupcov SKCH v sociálnych centrách v Indii. V priebehu každej výstavy bude premietaný dokument, ktorý vznikol počas tejto cesty. Pozvanými na výstavy sú všetci tí, ktorí už akýmkoľvek spôsobom podporujú projekt **Adopcia na diaľku®** a zároveň široká verejnosť, ktorá sa aj takýmto spôsobom bude mať možnosť dozvedieť niečo viac o živote detí a rodín v chudobných častiach Indie.

NA POMOC NIKDY NIE JE ĎALEKO – BYŤ BLÍZKO NIKDY NIE JE NESKORO

Výstava zároveň slúži ako podnet pre oslovenie nových darcov pre projekt **Adopcia na diaľku®** Haiti a Vietnam. Po katastrofálnom zemetrasení, ktoré postihlo **Haiti**, sa totiž pozornosť SKCH upriamila aj na dlhodobé projekty, ktoré umožnia obyvate-

lom postaviť sa na vlastné nohy a zaistiť si svoje základné potreby. Jedným z týchto projektov je aj Adopcia na diaľku®, ktorá zabezpečí deťom to najdôležitejšie pre ich budúcnosť – vzdelanie.

Darcovia, ktorí sa zapoja do tohto projektu, umožnia deťom navštevovať školu, dostať nevyhnutné pomôcky, ale prispievajú aj na stravu a lekára. Druhou krajinou, o ktorú rozširujeme projekt je **Vietnam**, pretože mnohé oblasti tejto krajiny trápí veľká chudoba a sociálne problémy, na ktoré rovnako ako všade na svete, najviac doplá-

cajú deti. Mnoho z nich zápasí s rôznymi chorobami, je nakazených vírusom HIV alebo by bez pomoci darcov nemohli chodiť do školy, navštevovať lekára.

Projekt **Adopcia na diaľku®** v sebe spája jednoduchosť a konkrétnu pomoc ľuďom v rozvojových krajinách. Je postavený na vzťahu darcu a obdarovaného dieťaťa. Ide o deti z najchudobnejších rodín, ktoré by inak boli nútené pracovať, aby pomohli zabezpečiť živobytie pre svoju rodinu. Človek, ktorý sa rozhodne zapojiť do programu, stáva sa adoptívnym rodičom, a ďalej môže sledovať rast „svojho“ dieťaťa a tešiť sa spolu s ním z jeho úspechov. Pomoc je poskytovaná vo forme pravidelných mesačných, resp. ročných príspevkov na konkrétne dieťa, ktoré je darcovi pridelené. Vďaka Slovákom ochotným pomôcť bolo doteraz podporených viac ako 2200 detí, ktoré dostali možnosť navštevovať školu a rozvíjať ďalej svoj potenciál. Partnermi SKCH v chudobných krajinách sú rehoľné sestry z viacerých kongregácií a organizácie siete Caritas.

VÝSTAVA NÁDEJ PRE INDIU POPUTUJE DO 6 MIEST NA SLOVENSKU	
SPÍŠSKÁ NOVÁ VES KATOLICKÉ CENTRUM, LIVOČKÁ 10	OTVORENIE: 3.3.2011 VÝSTAVA POTRVAČ: 6.3. – 19.3.2011
ŽILINA DCH ŽILINA, PREDMESTIE 13	OTVORENIE: 25.3.2011 VÝSTAVA POTRVAČ: 26.3. – 8.4.2011
BANSKÁ BYSTRICA DCH MATEJ TESIČ, DRUŽBY 7	OTVORENIE: 7.5.2011 VÝSTAVA POTRVAČ: 8.5. – 21.5.2011
NITRA MESTSKÝ ÚRAD, ŠTEFANKOVA 6	OTVORENIE: 3.6.2011 VÝSTAVA POTRVAČ: 4.6. – 17.6.2011
BRATISLAVA DCH VIERA, HUMÁNOV NÁMETIE 1	OTVORENIE: 10.9.2011 VÝSTAVA POTRVAČ: 11.9. – 24.9.2011
KOŠICE ÁRTHUM TEODORIEV KAPLANY V ROŠKÁCH, HANŤA 89	OTVORENIE: 5.11.2011 VÝSTAVA POTRVAČ: 6.11. – 27.11.2011
ŽIADY OTVORENIA VÝSTAV SÚO DVERENÉ NA WEBOVÝ STRÁNKU www.charita.sk ABO NA KONKRETNÝCH MIESTACH ABO INFO@CHARITA.SK. NÁVŠTIEVTE OTVORENIE SÁDRO VÝSTAVY A PREBERTE UČENIE PRE SVOJOU PRÁCE ADOPCIA NA DIAĽKU A.104 MUDRCH ABO POKROUČKE ZA PRÁCE VÝSTAVY A.104.	
SLOVENSKÁ KATOLICKÁ CHARITA KAPTULSKÁ 18, 814 15 BRATISLAVA TEL: +421 2 3443 1506 WWW.CHARITA.SK ADOPCIANADIAĽKU@CHARITA.SK	

VYDÁVA Sekretariát Slovenskej katolíckej charity, ADRESA REDAKCIE Kapitulská 18, 814 15 Bratislava, tel. 02/5443 1506 fax 02/5443 3097, e-mail: sekretariat@charita.sk, bankové spojenie Slovenská sporiteľňa, č. ú.: 0176 875 345/0900 VS 140, ZODPOVEDNÁ REDAKTORKA: Ivana Pástorová, SPOLUPRACOVNÍ: DSS SAMARIA, Monika Ďuricová, Pavol Ičo, Ing. František Kočalka, MUDr. Katarína Mičiaková, Mgr. Katarína Molnárová, Bibiana Ondrejková, Sr. Samuela SCSC, Mgr. Ľubica Sarnecká, Mgr. Michaela Sokolíková, PaedDr. Zlata Šramová, Ing. Magdaléna Veselká, Eva Zelinová, FOTO: Caritas Int., YOMIURI/REUTERS/Alertnet.org, Michal Fulier, Andrej Lojan, Laco Madar, Katka Rogelová – Husenicová, archív SKCH, DCH a ADCH. GRAFICKÁ ÚPRAVA Pavol Janoško, VÝROBA: vydavateľstvo Don Bosco, REGISTRÁCIA MK SR 3106/2003, ISSN 1338-1504, Časopis je nepredajný a vyšiel vďaka darcom Slovenskej katolíckej charity.

Adopcia na diaľku®

Naša srdečná vďaka patrí všetkým slovenským darcom, ktorí počas 15-ročného existovania projektu **Adopcia na diaľku®** pomohli vzdelávať sa a žiť kvalitnejšie už viac ako 2200 deťom z Indie a Albánska.

V súčasnosti sme rozšírili pôsobnosť pomoci aj pre deti **na Haiti a vo Vietname**, pretože si uvedomujeme záujem ľudí pomáhať tam, kde je ich pomoc šancou. Život detí v týchto krajinách je negatívne ovplyvnený a sťažený prírodnými katastrofami a chudobou (Haiti) a obrovskými socio-ekonomickými problémami (Vietnam). Vzdelanie, ktoré by si tieto deti inak nemohli dovoliť, ako aj lepšia zdravotná starostlivosť a iná potrebná pomoc – to všetko je to, čo môžu poskytnúť adoptívni rodičia zo Slovenska.

Láskavosť darcov poskytne deťom reálnu nádej na lepšiu budúcnosť a možnosť rozvinúť svoj potenciál.

Aj Vy teraz máte možnosť zapojiť sa do tejto pomoci a stať sa darcom.

Všetky informácie Vám radi poskytneme:

Slovenská katolícka charita, Kapitulská 18, 814 15 Bratislava

Telefón: 02/5443 1506, 5443 2503

Mobil: 0915 724 458

E-mail: adopcianadialku.haiti@charita.sk

adopcianadialku.vietnam@charita.sk

Kontaktná osoba:

Peter Knapík – všeobecné informácie, Haiti a Vietnam

Číslo účtu: HAITI 0635111206/0900

VIETNAM 0635111177/0900

Na pomoc nikdy nie je ďaleko,
byť blízko nikdy nie je neskoro.